

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars secunda, hoc est:
Solida, ad discendam & exercendam, ex evangeliis tam
dominicalibus quam festivalibus Christi & sui-ipsius
notitiam, informatio**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

De secundo

[urn:nbn:de:bsz:31-126164](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126164)

Regis Achas, persuadentes sibi, se nunc Judæos subjugaturos. Esa. 14. v. 29.

Hic diaboli mos est, coram quo gaudet mæcor, Job. 41. v. 13. Unde & contribules ejus gaudent, quando proximi miseriam conspiciunt, tum enim exultantes cum E-domitis canunt:

Urbem, domos, vastabimus,

Sic diruemus funditus,

Æquabimusque terræ.

Reiß ab/ Reiß ab zu aller Stund /

Bertilg sie gar biß auf den Grund /

Den Boden wollen wir brechen.

Hic te velim respicias, utrum & tu fortassis, inter ejusmodi irrisores constitutus, de proximi incommotis gavissus fueris?

Hoc non adeo infrequens est, nulla enim fides hodie inter homines est, vir fratrem suum ad mortem venatur, Mich. 7. 2. & inique agendo fatigant se, Jer. 9. v. 5. Quinimo

Fratrum quoque gratiarum ara est.

Hoc sic ante novissimum diem futurum esse, Christus ipse prædixit, Matth. 24. v. 12. Nemo proinde miretur, quod Servator interrogat: Filius hominis veniens, putas, inveniet fidem in terra? Luc. 18. v. 8.

Sed Christianorum est, esse unanimes, compatientes, fratrum amantes, misericordes, affabiles, non reddentes malum pro malo, nec maledictum pro maledicto, 1. Pet. 3. v. 8. Sumus enim membra unius corporis, quorum proprietates hæc est, ut, si quid patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra, gloriatur unum membrum, congaudeant omnia membra, 1. Cor. 12. v. 26. Ideoque nostrum erit, gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus. Rom. 12. vers. 15. Qui enim subsannat

pauperem, exprobrat factori ejus: & qui calamitate lætatur alterius, non erit impunitus. Prov. 17, 5. Sir. 27, 5. Mich. 7, 8.

De Secundo.

TRansibimus nunc ad alteram partem ^{201507 vortian, sive} notitiam Domini nostri Iesu Christi consideraturi. Hic nobis in Evangelio hoc depingitur:

I. *Tanquam crucis moderator.* Quicquid enim hujus sit, non fortuito fit, sed ex definito consilio, & præscientia Dei, Act. 2. 23. sive sit malum sive bonum, Thren. 3. v. 37. Christus novit omnia, quæ discipulis suis evenitura sint, ideo dicit in futuro: Plorabitis & flebitis. Sic & nostræ afflictiones ponderatæ, demensæ, & delineatæ sunt, Mat. 10. 29. seqq.

Hoc probe agnoscebat Joseph, ideoque fratribus suis ait: Deus misit me ante vos in Ægyptum, Gen. 45. v. 5. & Gen. 50. 19.

Hiob, ideo dicit: Dominus abtulit, Job. 1. 21. & cap. 2. v. 10.

David, propterea de Simei dicit: Dimitte eum, ut maledicat: Dominus enim præcepit ei, 2. Sam. 16. v. 10.

Hoc probe teneamus, Dominus enim novit opera nostra, novit tribulationem nostram, novit paupertatem nostram, Ap. 2. 9. Præterea fidelis est, & non patietur nos tentari supra id, quod possumus, 1. Cor. 10. v. 13. licet enim interdum tempus longius videatur, ut dicamus cum Davide: Usque quo Domine? Psal. 6. v. 4. attamen respectu Dei, est μικρόν τι. Mille enim anni ante oculos ejus, tanquam dies hesternæ, quæ præterit, & custodia in nocte, Psal. 90. 4. Esa. 54. v. 10.

Quin & nulla proportio est inter passiones nostras & futura mgloriam, hinc Apostolus post accuratam collationem ait: *1 Cor. 13. 1. 2. 3.* existimo, quod non sunt condignæ passiones hujus temporis, ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. Rom. 8. vers. 18.

Huc respiciendum est nobis, & omnis afflictio levis erit. Etsi enim decem, viginti, triginta, vel plures annos in mundo affligimur, nihili tamen putandum est respectu æternitatis. Hinc cum senex quidam nomine Ananias ad tormenta duceretur, & animo cadere videretur, consolatione hac eum alius erigebat, dicens: *O senex, claude oculos, in momento temporis, finita mortalitate æternitas apparebit.* Hoc etiam nostrum solatium eo. 2. Cor. 4. 17.

O dulcissimam æternitatem! ibi enim complebuntur dies luctus nostri. Esa. 60. v. 21. *O opulentissimam æternitatem!* ibi enim centuplum accipiemus, quod hic reliquimus. Matth. 19. v. 29. *O optatissimam æternitatem!* ubi in exultatione metemur, quod hic in lacrymis seminavimus. Ps. 126. v. 5. *O incessabilem æternitatem!* ibi enim mors non amplius erit, Apoc. 21. v. 4. sed justii in perpetuum vivent. Sap. 5. v. 6. *O incomprehensibilem æternitatem!* cujus respectu, omnium hominum passiones, qui à tempore Adami in hunc diem vixerunt, multo tenuiores æstimandæ veniunt, ac guttula aquæ, ad omnem aquarum confluentiam, arenula ad universum terrarum orbem, & pluma ad maximam molem. 1. Cor. 2. v. 9. Ergo ô optimi!

Durate, & vosmet rebus servate secundis!

Si crux amara: tartara
Spectate, quam ferventia,
In quæ mali feruntur:
Cum Spiritu, tum corpore,
Torquentur absque tempore,
Unquam nec exuruntur.
At pauca vos post tristitia,
Æterna agetis gaudia,
Hoc unice anhelandum:
Non ullus est mortalium
Qui ponderabit gaudium,
Vobis quod expectandum.

Ist euch das Creuz bitter und schwer /
Gedenckt wie heiß die Hölle wär /
Darein die Welt thut rennen:
Mit Leib und Seel muß leyden seyn /
Ohn unterlaß die ewig Peyn /
Und mag doch nicht verbrennen.
Ihr aber werd nach dieser Zeit /
Mit Christo haben ewig Freud /
Dahin sollt ihr gedencken:
Es lebt kein Mann / der aussprechen kan /
Die glori und den ewigen Lohn /
Den euch der Herr wird schencken.

II. *Tanquam parturientium consolator.*
Quando enim discipulos suos, contra instantes tribulationes, contra ploratus & stertus, consolari vult, similitudinem à parturiente mutuatur, dicens: Mulier, cum parit, tristitiam habet, quia venit hora ejus: cum autem pepererit puerum, jam non meminit pressuræ, propter gaudium, quia natus est in mundum. In quibus verbis *triplex solatium pro parturientibus* continetur, quod fluit.

1. *Ex Christi cognitione;* mulier cum parit, habet tristitiam & pressuram, ait Christus. Vere habet *tristitiam*: Dolores enim veniunt ei, Hof. 13. v. 13, & nescit eventum.

tum. Multæ vitam in doloribus istis amittunt, ut Rachel contigit, Gen. 35. v. 9. Vere quoque *pressuram*: Incurvat enim se velut vermiculus, 1. Sam. 4. v. 19. & clamat in doloribus suis, Ef. 26. v. 17. præsertim, quando eo res devenit, ut virtus non sit pariendi. Ef. 37. v. 4. Hæc omnia Christus explorata sibi habet, ideo solatio idem fit matronis Christianis, nec dubitent, quia Christus novit, quin in tempore ex compatiencia opem laturus sit. Heb. 5. 15.

2. *Ex temporis descriptione*, quod pressuram istam horam vocat. Hinc confidere possunt, quod non duratura sit octo annos, ut dolores paralytici *Ænæ*, Act. 9. 33. nec duodecim annos, ut mulieris sanguinis profluvio laborantis, Matth. 9. v. 20. non octodecim annos, ut filix illius *Abrahæ*, quæ habebat spiritum infirmitatis, & erat incurvata, Luc. 13. v. 11. non triginta & octo annos, velut ad lacum *Bethesda* decumbentis. Joh. 5. v. 5. sed horam duntaxat, ut Christus hic ait.

Equidem hæc hora quandoque satis longa est, quæ à vigilia matutina ad vigiliam matutinam producit, imo sæpe aliquot dies durat: sed quid hoc æstimandum respectu tormentorum infernalium, quæ peccatis nostris meriti sumus, cujus principium à muliere, quæ in prævaricatione fuit, 1. Tim. 2. v. 14.

Quin & Deus ipse hanc horam mensuravit, & definivit, ut ex Gen. 3. v. 16. constat, nec modo pauperes: sed in universum omnes, Imperatrices, Reginas, Principes, & Nobiles concernit, sine discrimine, quæ omnes de pomo *Evæ* gustarunt, ideoque de acerbo partus pomo comedere coguntur. Nemo enim ex Regibus, aliud habet nati- vitatis initium. Sap. 7. v. 5.

Quia igitur partus hi dolores non ab hominibus: sed Deo ipso sexui femineo impositi sunt, ideo fideli creatori commendent animas suas, 1. Petr. 4. v. 19. mutatio dexteræ excelsi est, Psal. 77. v. 11. veniens ille veniet & non tardabit, Hab. 2. 3.

3. *Ex oportuna liberatione*, cum enim pepererit puerum, jam non meminit pressuræ, propter gaudium, quia natus est homo in mundum.

Hoc opus soli Deo convenit, ut David testatur, Psalm. 22. v. 10. non humanæ artis est. Ideo precibus instandam, dum auxilii hora appropinquet. Nec dubitandum: Voluntatem enim timentium se faciet, & clamorem eorum exaudiet. Psalm. 145. v. 19.

III. *Tanquam æternus fidelium lætificator.*

1. *Ratione visionis.* Iterum autem videbo vos, ait Servator. Hæc erit summa beatorum gloria.

In hoc mundo oculi *tri*a plerumque cernunt, primo id, quod decet: secundo id, quod expedit: tertio id, quod jucundum est, ut Bernhardus ait.

Si Imperatorum, Regum, Principum & aliorum Magnatum pompam & gloriam intueris, eos pro felicissimis habere soles: sed & ipsi habent gravamina sua, morti sicut alii homines expositi, Psal. 82. v. 7. ideoque *Siracides* ait: hodie Rex erit, & cras morietur, cap. 10. v. 12.

Si mundanas divitias, aurum & argentum, respicis, & ipse omnia possides, quæ cor tuum exoptat, non erunt illa perpetua, relinques ea in morte, ut dives ille rusticus, Luc. 12. v. 20.

Si jucundis interer Comœdiis, aut in viridario oculos tuos pascis, initio quidem animus tuus voluptate afficitur, sed tandem o-

mnium rerum satietas est, ut rectè dixerit, Sapientissimus mortalium: Vanitas vanitatum & omnia vanitas. Eccles. 1. v. 2.

Interim hoc solatium nobis restat, quod in cœlo Christum, & in Christo visuri sumus, *summam Majestatem*, quoniam Sol & clypeus est Dominus, Psal. 84. v. 12. *summam utilitatem*, omnia enim secum Dominus donabit, Rom. 8. vers. 22. *summam jucunditatem*, nempe abundantiam gaudiorum, cum vultu ejus. Psal. 16. v. ult.

2. *Ratione exultationis*, Et gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.

Plutarchus recenset de muliere quadam Lacedæmonica, quod filium è prælio remanentem, & de vulnere pedis conquerentem his verbis erexerit: *Fili, si memineras virtutis, haud dolebis.*

Multò æquius nos dicere poterimus: ô afflicte Christiane, *si memineras promissionis Christi, haud dolebis!* gaudium enim, quod sequetur, erit æternum, quo plenissimè ex-

saturatus, cum Josepho dicere poteris: Oblivisci me fecit Deus, omnium laborum meorum. Gen. 41. v. 51.

3. *Ratione perfecta cognitionis*. Et in illo die non interrogabit me quicquam, ait Christus. In hoc mundo plerumque filii hujus seculi prudentiores sunt, filiis lucis, Luc. 16. v. 8. Sed in futura vita Dominus electos suos tantâ sapientiâ & cognitione repleturus est, ut omnia sciant & intelligant, quæ in hoc mundo oculus non vidit, auris non audivit, nec in cor hominis ascenderunt, 1. Cor. 2. v. 9. Non enim docebit ultrâ vir proximum suum, & vir fratrem suum, dicens: cognosce Dominum: omnes enim cognoscent me, à minimo eorum, usque ad maximum, dicit Dominus. Jer. 31. v. 34. Ad hoc cœleste gaudium, & perfectionem hanc evchere nos dignetur DEUS ter Opt. Max. per Dominum & Salvatorem nostrum Jesum Christum!

Amen, Amen.

* * *

Dominica Cantate.

Evangelium Ioh. 16. v. 5. --- 15.

EXORDIUM.

CUM DEUS ter Opt. Max. peculiare fœdus pacturus esset cum Abrahamo, sacrificium ejus incendebat, & apparuit clibanus fumans, & lampas ignis transiens inter divisiones illas. Gen. 15. v. 17.

Hæc historia Allegoriam nobis subministrat.

Peccata nos & Deum nostrum dividerant, Esa. 59. v. 2. Sed per Christum inimicitia sublata, & inter Deum & homines novum fœdus ininitum est. Jer. 31. v. 31. ut gratificati simus in dilecto, Eph. 1. v. 6. & offerre possimus sacrificia in iustitia, quæ placebunt

Domino, sicut in diebus antiquis, & sicut in annis prioribus, Mal. 3. v. 4. quod comprobatur charitas Dei, quæ diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis, Rom. 5. v. 5. qui quasi inter utramque partem transivit, velut flamma amoris cœlestis, & illud ratum iussit, quod Christus per abitum suum ad Patrem acquisivit, & discipulis suis multis modis promissit, sicut in specie audimus in Evangelio prælecto, in quo eos promissione hæc erigit, inquit: Expedit vobis, ut ego vadam.

Si